

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 l. — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy órára . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

10 soros petit sorost 5 kr. Nagobb terjedelmű a többi ri-
portoknak alku szerint jutányos áron vetetnek fel. Helye. díj 1-
den külön beiktatásért 30 kr.

A Tisza Kálmán iskolája.

Debreczen, aug. 26.

Országok voltak már válságos helyzetben, miniszteri székek inogtak, rendszerek állottak krízis előtt, de soha válságos körülmények között alkotmányos államban kormány kevesebb rokon-szenvre nem tette magát érdekesebbé, mint a kiegyezés mai válságos állapotában, a Bánffy-kormány. Esztendőnk álot-tak rendelkezésére ennek a kormánynak s tetteket nem láttunk, de még egy ó-zinte szót sem hallottunk ettől a kormánytól a jövő nehéz problémáiról. Soha programja nem volt, Ausztriából dik-táltak reá a kormányra a várakozást azokban a döntő időkben, mikor Magyarország politikai és gazdasági sulya érvényesülhetett volna. A mulasztások egész láncolatát nem lehet helyrehozni a ma megindult tárgyalásokon, az osztrák kormány tagjaival.

A kormány nagyon is rászorult arra, hogy belülről támogatassék, mert már ügyes jelenetében felvonulnak a nemzetiségek s megzendülnek a harson-nak, melyek csatasorba állítják a magyar nemzeti állam, a dualizmus híveit: a haza, a Feák-Andrássy-alkotás védel-mére.

Ha csakugyan olyan komoly a kiegyezés krízise, hogy abban több forog-koczkán, mint a Bánffy-kormány, ak-

kor ennek a helyzetnek a válságában vannak olyan elemek, a melyek magok-ban érnek annyit, hogy azokkal megte-remthető a nemzeti közakarat, amelynek ereje bizonyosan lesz olyan hatalmas, hogy ettől az országtól eltávoztasson minden veszedelemet. Épp ezért kár most a nemzetiségi agitációt belevonni a kér-dések tömegébe. Ez a Tisza Kálmán is-kolájának a rossz utánpótlása; nem való egyébre, mint arra, hogy a közvélemény éber figyelme eltereltesék az alkotmány kigyuladt pontjáról s megtévesztésék a nemzet az ő mentési akciójában.

Ha a nemzetiségek mozgolódnak, az egységes magyar állam ellen törnek, ki-felé fegyverbarátokkal szövetkeznek, bent elszakadást s politikai felforgatást kezde-nek: ott a kormány kezében a büntető hatalom. Vagy talán nem vág a mai taktika tervébe, hogy kérelhetetlen szigorral alkalmaztassanak a büntető tör-vények, szétszórassanak a konventiku-lumok s helyreállítsák a rend, a jog és a törvény uralma? Talán a lapangó lüzlél való kísérletezés, az erélyes fel-lépés halogatása vitte valaha jóra az országot?

Igenis követeljük, hogy minden jog-sulatlan nemzetiségi aspirációval szem-be állítsák kérelhetetlenül az állam törvényes büntető hatalma, de tiltako-zunk az ellen, hogy a nemzetiségi kér-dés hullámszerű taktikai célokra fel-

használtassanak. Mert más a kiegyezés s egészen más a nemzetiségi forrongás. A kiegyezésbe belebukhatik a kormány, de a nemzetiségi propaganda aspirációit Bánffy Dezső miniszterelnök a törvé-nyekkel kezében akkor is visszaszorít-hatja, ha bukófélben érzi magát. A ma-gyar közvélemény pedig semmiesetre sem arra való, hogy megtévesztessék. A sajtó szabadságért vívott parlamenti harc idején, mikor báró Bánffy Dezső és társai komoly válságban forogtak, épp így felszínre vetődött a nemze-tiségi kérdés, mert a kormány meg akarta gyanúsítani az ellenzéket az-zal, hogy erőteljes akciója szabadítja el lánczáról a nemzetiségi furort. — Sőt egy-egy erősebb költségvetési vita is elég volt arra, hogy arról beszélje-nek: ime az ellenzék gyöngíti a kormánnyt ezzel, gyöngíti a magyar nemzeti állam prestigeét. És nem láttunk egyet-len egy büntető pert sem a sajtóvita alatt hirdetett nemzetiségi tulkapásokról. A kormány megadta magát a kompro-misszumnak, s visszatérvén a parla-menti élet a maga rendes medrébe, újból Bánffy nemzeti politikájának a sikereiről szóltak a felhivatalos dalnokok.

Ez nem politika, hanem csak tak-tika: ezzel pedig az ország sorsát in-tézni házárdjáték a legrosszabb fajtá-jából.

Borus hajnal,

— A »Szivék« cz. kötetből. —

Láttátok-e a hajnal hasadását,
Mikor az égből felleget sötét?
Távol keletről sápadt fény szűrődik,
Nem bírja le az éj árnyát, kődet,
Oly szomorú e hajnal ebredése,
Némán fogadja a dalos madár
S titokban, lopva száll a szürke földre
A megszülemlett, halvány napsugár.

Igy támad éppen fájón, csendesen,
A második az ujjabb szerelem.

Az elsőnek még rád borul az árnya,
De fényét már a második kitarja.

Szived még búval, könnyel van tele,
De új sugár lopódzott már bele.

S oly szomorú, oly fájo, oly csodás.
Ez árny, e fény, e hajnalhasadás.

Pásztor Árpád.

Finita.

Nem történt semmi — semmisen közöttünk,
S szerelmünk mégis úgy elhamvadott.
Találkoztunk az utcán, én köszöntem,
S csak azt felelted rá, hogy — jó napot,

Hartmann Matild.

Modern dráma.

A »Debreczen« tárczája.

Írta: **Vézé.**

Néhány héttel ezelőtt Bécsben egy szép fiatal asszony, előkelő állású gazdag embernek a felesége levette magát az emeletről. Kétségszerűen vitte erre a lépésre! vagy jobban mondva ugrásra. Az ily események regisztrálásakor, a moralista a fejét csóválja, a philo-sophus fölállítja az ő bölcséleti tételét, de maga a világ, a társadalom tovább folyik meg-szokott medrében, pedig ebben a társadalom-ban hány ezer meg ezer ilyen asszony jár-ke-l, találkozunk velük a színházban, a bálban, a hangversenyeken, a sétányon és mindazon helyeken, ho egy tisztességes nő megjelenhet; mulatnak tánczolnak, mosolyognak, látnak, láttatnak és minden áron el akarják maguk-kal hitetni, hogy ők boldogok; hanem mikor egy unalmas órában rájönnek az ő szívük és lelkük ürességére és sivárságára, amikor egész valóságban érzik boldogtalanságukat akkor szeretnék a divatos ruhát a selymet és bár-sonyt letépni magokról, szeretnének menekülni az e'egáns lakásból s mintha hallanám midőn keblük sugja: vigyétek el ezeket a rongyokat,

adatok darócot helyette, el ebből a pompá-lakásból egy nádfedeles kucyhóba a pecse-s-nyék és torták helyett legyen csak száraz ke-nyér, de oh sors végzet, menyország vagy pokol, Isten vagy ördög adjatok helyette egy szerető szívet.

Sok-sok asszonynak vannak ideális roha-mai, de ilyenkor megszólal az ész, mit ér a szerelem kenyér nélkül, olyan az, mint a nyári eső, jön és megy, nyomot sem hagy ma-ga után egyebet mint fájó visszaemlékezést; örülj az életnek, mulass, vigadj, tánczolj, lak-jál jól a finom ételekből, mert tanuld meg: a jóllakott emberi állat nem idealizál. Szegény piczi pihegő szív te pedig repedj meg,

Ennek a kétségbe esett asszonynak a históriájában több a tragikum, mint egy akadémiai pályadíjat nyert tragediában. Fiatal és szép volt; mint minden lánynak neki is voltak ábrándjai és álmái; az ideál ugyan még nem jött el de okvetlen meg fog jelenni. E leány valahol megtetszik egy nagy urnak aki nem fiatal, nem szép, de magas állású és gaz-dag, megkéri a szülőktől a leányt, ki nemet mond.

Ekkor kezdődik azután a puhítás, rábe-szélés, hivatkozás a gyermeki szeretetre, a

A kiegyezés válsága.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 27.

A tegnap váratlanul véget ért miniszteri tanácskozások után sem áll a helyzet nagyobb világosságban, mint állott ez előtt. Jött-e létre megegyezés a két kormány közt vagy sem, a miniszterelnökhöz legközelebb álló körökben sincsenek vele tisztában. A kormányval összeköttetésben levő lapok kolportálnak ugyan egy megegyezési versziót, de azt meg nem szabad elhinnünk.

E szerint ugyanis a magyar kormány úgy alkudozott meg az osztrák kormányval, hogy emez belenyugodott abba, hogy Magyarország az önálló rendelkezés elvi alapján kösse le magát Ausztriának 1903-ig, ennek a fejében azonban a magyar kormány kötelezte magát, hogy továbbra is tűrni fogjuk azt a szisztematizált zsebmetszést, amelyet rajtunk az osztrákok, a fogyasztási adókkal elkövetnek. Ez tehát azt jelentené, hogy gazdaságilag újra kiszolgáltatjuk magunkat, de a törvényes álláspontot amennyiben az Magyarország javára szól, veszni hagyjuk. — Mert hiszen, ha Ausztriával a vámszövetség iránt a törvényben meghatározott feltételek szerint nem kötöttünk vámszövetséget, akkor az egyetlen törvényes megoldás: az áttérés az önálló vámterületre. Mikor ez már megvan, akkor köthetünk kereskedelmi szerződést Ausztriával az általános nemzetközi norma-szerint, olyan tartalommal a melyet éppen jónak találunk. De a magunk egyoldalú lekötelezése, a mennyire logikátlan és politikátlan, épp annyira törvénytelen is.

A múlt év december 28-án két kiváló kapacitásunk fejtette ezt ki. Az egyik Apponyi Albert, a másik Bánffy Dezső. Nyilatkozataikat ez alkalommal újra közölni nem tartjuk fölöslegesnek:

Apponyi Albert gróf beszédében többek között ezeket mondotta:

Ebből folyólag a sokszor idézett törvény 68. §-ának alapján történő rendezés más, mint

szülők iránti kötelességre, azután a könnyek, míg végre szegény leány mit tegyen, hozza meg egy emberhez akit nem szeret.

Ha ez az ellenszenves férj azután a hazas életben kiméli a neje érzenységét, imponál férfiasságával, jellemességével, önzetlenségével, figyelmeségével megnyeri a maga számára a neje tiszteletét, becsülését, szeretetét, sőt talán — de csak nagy ritkán — szerelmet is.

De ha a férj — úgy mint itt is történt — követő, nejét elhanyagolja, nem igyekszik annak szeretetét és becsülését megnyerni, ez a házasság a nőnek a golgothai szenvedések hosszú láncolata, melyek még fokozódnak, ha megjelen az ideál. Minő gyötrelmeket kell annak a szegény nőnek kiállani, tudva azt, hogy ez a férfi, akiért képes volna mindent megtenni, akit tudna szeretni, becsülni, a kinek ellesné minden gondolatát és kívánságát, ez a férfi reá nézve nem létezik, mert ő hozzá van örök életre kötve egy férfiember, akit ő nem szeret, de ez neki lsten s emberek előtt férje, talán gyermekének apja,

Mily elszánt küzdelem folyik ezen asszonyok kebelében a szerelem és a hitvesi hűség közt: örökös tépelődés s harc a lázongó szívvel mely kielégítését követeli; esoda-e aztán, ha az a szegény nő egy önfeléd pillanatban

külön vámterületi alapon, nem képzelhető. (Éénk helyeslése a szélső baloldalon.) Nem ezen az alapon is, hanem egyedül ezen az alapon. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslése a szélsőbalon.) Ami ki nem zárja, t. Ház (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!), hogy szerződéses megállapodás Ausztriával létre ne jöjjön (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.), nem is prejudikál ez a szerződés tartalmának, sem egyáltalában a követendő közgazdasági politikának semmi irányban (Helyeslése a szélsőbalon.) csak a szövetségi viszonyt zárja ki, t. i. a két vámpolitikai egyéniségnek összeolvadását. (Élénk helyeslése a szélsőbalon.)

Br. Bánffy Dezső miniszterelnök Apponyi beszédére válaszolva, hozzájárul Apponyi fejtegetéseiből következő szavaival:

Azt gondolom t. Ház, hogy a képviselő urnak az álláspontja ma sem lehet más, mint volt akkor, mikor én nyilatkoztam és miután, t. Ház, én ez alkalommal szólva elmondottam, hogy Apponyi Albert képviselő ur közjogi fejtegetéseit magaméivá teszem és minden kétséget kizárólag áll az, hogy ha ő ujat nem mondhatott és kétségtelenül nem mondott (Nagy zaj és mozgás a szélsőbalon, én is jogosítva vagyok magam is, akkori álláspontomat fenntartani.

Bánffy kezét tehát megköti nemcsak a törvény, a melyre ő nem sokat ad, hanem a saját személyes obligója is, a mire talán mégis csak ad valamit. Ezzel indul ma Bécsbe, a hová ma reggel ő felsége is megérkezett hogy mindkét birodalmának miniszterelnöke által jelentést tétessen magának.

Holnap vagy holnapután tehát eldől a kiegyezés sorsa, ha ugyan megint nem találnak valami ürögyet a halasztásra:

A mai napról tudósításaink a következők:

A tegnap hirtelen megszakított közös miniszterkonferenciákkal a válság ismét elodázódott, és a további tanácskozások szintere áthelyeztetett a magyar fővárosból az osztrák fővárosba. Ennyiből áll az egész változás,

fellázad a természet ellen s erőszakosan akarja szét tépni azon köteleket, mely a földhöz köti, hol oly kevés boldogságban volt része, hol nem látott egyebet, mint undok érdek harcot a kenyérért, hisz az ő saját szülei is eladták őt a férjének, azt hive, hogy jó üzletet csinálnak, pedig hát a leányuk szive és lelke fizette meg ebben a vásárban az áldomást.

Ti piros pozsgás paraszt menyecskek, kik kora reggeltől késő estig a forró nap bevében dolgoztok férjetekkel a mezőn, alig gügyögő kicsikéteket is magatokkal vive, ti, kik hetenként talán egyszer érzitek, hogy emberek vagytok, mennyire irigyellek benneteket, a ti egyszerűségtekben és kevéssel megelégedésitekben.

Ti mosolygó szép asszonyok, kik divatos ruhában jártok, ti, kik mulattok, vigadtok, tanczoltok, pástétomot esztek és pezsgőt iszotok, ti, kik csaljátok magatokat, a világot és uratokat, lelkem legmegalapozottabb érzelmeivel sajnálalak benneteket, mert tudom, hogy a fény a pompa, az mind csak kebletek és szivetek ürességének eltakarására jó, hanem, amikor nem látják emberi szemek, leborultok a puha pamlagra és siratjátok az elveszett boldogságot.

míg magára a krízis megoldására nézve a legcsekélyebb ténybeli módosulás be nem következett.

A mit a legutóbbi miniszteri konferenciák lefolyásáról, a tanácskozás során felmerült kérdésekről, a két kormány álláspontjáról és azok egymáshoz közeledéséről jó helyről meg lehetett tudni, azt a Magyarország közölte olvasóival.

Az osztrák miniszterek tegnap délbe kijelentették, hogy a magyar kabinet ismeretes propositióval szemben kénytelenek az osztrák öszminiszterium nézetét kikérni s ezzel megszakadtak a pourparlerk.

Ma délután a magyar minisztertanács egybegyült. E tanácsban valamennyi miniszter — tehát Wlassics Gyula is részt vett, A tanácskozás egy óra hosszat tartott. Benne ratifikáltattak a magyar miniszterium által a közös miniszteri értekezlet alatt az osztrák kormánnyal történt megállapodások s tudomásul vétettek az osztrák miniszterium kiküldöttjei-ük a magyar kormányval közölt elindítványai.

Mintohogy azonban a közös miniszteri értekezletek nem vezettek még teljes megállapodásra a két kormány között, további tanácskozások váltak szükségessé, melyek Bécsben fognak folytatni. — E czélból Bánffy báró és Lukács László még ma este felmennek Bécsbe,

A kereskedelmi miniszter és földművelésügyi miniszter részvétele a tanácskozásokban nem parancsolón szükséges, mert a fennálló konferenciák főleg a bank paritása s a fogyasztási adók kezelésére vonatkoznak, mely kérdések kizárólag a pénzügyminiszter hatáskörébe tartoznak.

A magyar miniszterelnök és pénzügyminiszter holnap folytatják tanácskozásaikat gróf Thunnal s Kaizljal s valószínűleg még holnap fognak ő felségének is jelentést tenni az új helyzetről.

Bécsben is minisztertanács volt ma, melyen Thun gr. miniszter társainak bejelentette a budapesti konferenciák lefolyását.

Felhivatalosan a válságról a következőket jelentik:

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Bánffy báró és Lukács László ma este Bécsbe érkeznek.

Bécs, aug. 26.

Ő felsége ma reggel 5 órakor ideérkezett és Schönbrunba hajtattott.

Bécs, aug. 26.

Thun gróf miniszterelnök, Kaizl és Baerereither miniszterek ma reggel ideérkeztek.

*

A ma esti bécsi lapok csak reflexiókat közölnek s ismertetik a budapesti lapok híreit a miniszteri konferenciák lefolyásáról. Új ténybeli adat egyikben sincs.

A Nr. Fr. Fr. konstatálja, hogy míg egyrészt a miniszteri konferenciák hirtelen megszakításából azoknak eredménytelenségét olvassák ki, addig másrészt úgy találják, hogy a két kormány között a Badeni javaslatok tartalma alapján megegyezés jött létre.

BELFÖLD.

A függetlenségi pártból. A függetlenségi és 48-as Kossuth párt szeptember hónap 5-én délután 6 órakor értekezletet tart, amelyen a kiegyezési tárgyalásokkal foglalkozik. Kossuth Eerenz a függetlenségi párt

minden egyes tagjának ma a következő levelet írta:

Kedves barátom! Mint tudod, a politikai helyzet oly annyira komoly, hogy a hazai érdekének szüksége lesz arra, hogy a függetlenségi és 48-as párt egész erejével helyt álljon. Bár mindeddig ismeretlenek a kormány határozatait, a mennyi ezekből kiszivárgott, azt bizonyítja: hogy nem csak el fogja mulasztatni az országgal a kivételesen kedvező alkalmat, közgazdasági függetlenségének megszerzésére, de még saját alapjának, a 67-es alapszabály sarkalatos törvényét, az 1867. XII. cikkét is kijátszani, elferdíteni és értéktelenné tenni készül. A pártnak életszükséglete az, hogy megfontolja és megvitassa azt, hogy milyen állásfoglalással igyekezzék kötelességet teljesíteni. A legkomolyabban kérek tehát, légy kegyes Budapesten lenni, legkésőbb szeptember 2-án, a mely napra délután 5 órára ezennel pártértekezletet hívok össze.

Igaz barátod és tisztelőd

Kossuth Ferencz

elnök.

A magyar liturgia.

Egyes külföldi lapokban oly cikkek láttak napvilágot, melyek alkalmasak voltak a magyar liturgia ügyét, a külföld előtt rossz színben feltüntetni. Az országos bizottság ezért a nevezetesebb külföldi lapokhoz német nyelven a következő informáló pontokat küldte szét:

A gör. kath. magyarok országos bizottságának czéljai és törekvései felől némely külföldi lapokban mindenesetre hibás információk alapján, oly közlemények jelentek meg, melyekre nézve kötelességünknek ismerjük egyelőre a következő tájékoztatást adni:

1. A magyar liturgiának ügye a magyar nemzeti szovinizmussal semmiféle összeköttetésben nincs. Ismételtent tiltakozunk és tiltakozunk mindenféle politikai ingerencia ellen, amely ügyünknek csak árthatna. — Semmi közösséget sem vállalunk tehát ama hírségi cikkekkel, amelyek ügyünkben Róma ellen igyekeznek tőkét csinálni.

2. Minthogy a magyar liturgia ügye az egyetemes katolikus egyháznak tisztán belügye, melyhez tehát az apostoli szentszéken és az illetékes püspöki karon kívül senkinek semmi köze a mi bizottságunkba s a programunkhoz csatlakozók közé egyetlen idegen vallást sem fogadunk el, sőt hitfeleink közül is csupán azokra támaszkodunk, akik magukat faj szerint is magyaroknak vallják.

3. A protestánsok részvétele e mozgalomban már azért is ki van zárva, mert az egész mozgalom épen azért kezdeményezett, hogy lehetővé váljék a magyar népnek, azáltal meggátoljuk a protestantizmusnak, a felekezetiellenességnek és indifferentizmusnak népünk között való elterjedését.

4. A magyarországon nagy számban élő román és ruthén hitestvéreink istentiszteleti nyelvét, ennek létjogosultságát nemcsak hogy nem támadtuk és támadjuk, hanem még védelmezzük, mikor per analógiát csak azt kérjük a magunk számára, amit ők az apostoli szentszék kegyéből már bíróak, még pedig ugyanama czélekből, aminő czélekből mi a magunk nyelvén az istentiszteletnél való befogadását, Ő Szentiségétől mindenképen megokolva, fiúi szeretettel kérelmezzük fogjuk.

5. Ami különösebben szláv hitestvéreinket illeti, amennyiben azok gör. katolikusok semmi okuk nincs mozgalmunktól tartani, mert mindenkor — megeléző kontradiktórius eljárás alapján — az illetékes püspök fogja meghatározni azt, hogy az istentisztelet magyar nyelven hol engedélyezendő és hol nem, mivel mi gör. kat. magyarok, mint fentebb kifejtettük, nyelvünket senkire oktroálni nem akarjuk.

Amennyiben pedig szláv, gör. keletiekrol van szó, nekik e mozgalomhoz semmi köze nincs, sőt az a szivesség, amellyel az ellenük emelkedő hangokat üdvözlik, rendkívül gyanús s ama reményüket árulja el, hogy bennünket valaha sikerülni fog a schismához átszítani. Külföldben is, hogy a szláv gör. keleti egyház a maga toladó protekciójával mily czélokat követ, annak a történelemben elretentő példája a legyél gör. kat. egyház üldözése és Besszerábiának elszlávosítása.

6. Mozgalmunkban semmi olyan motívum nincs, amely nem felelne meg kat. egyházunk érveinek és az apostoli szentszék mindenkorai böles gyakorlatának. Ügyünk elintézését senkitől mástól, mint Ő szentségtől, nem várjuk s nem mint lazadók akarunk szerepelni az apostoli szentszékkel szemben, hanem mint annak mindenkor engedelmes, de egyúttal őszinte fiai, akik éppen a szent unio érdekében és hitünk ellenségei ellen védőbástya gyanánt fogjuk eléje terjeszteni alázatos kérelmüket.

Kijelentjük egyben, hogy hátunk mögött sem a kormány, sem társulatok nem állanak s hogy ama vád, mintha közöttünk szabadkőműves velleitások volnának, nem egyéb nevetséges igazgatóknál.

A fennebbiek bizonyítékaként teljes tisztelettel mellékelve küldjük programunkat s a mellékelt csatlakozási felhívást eredetiben is, tisztelettel kérve a kat. sajtó tényezőit, hogy ügyünket az itt közölték szerint méltatni és védelmébe venni sziveskedjék, miért hálás köszönetünket már előre is kifejezve vagyunk.

Budapest, 1898 augusztus 20.

Az országos bizottság nevében:

Szabó Jenő s. k.

főrendiházi tag, mint az Orsz. Biz. elnöke.

Tóth Miklós s. k.

az orsz. biz. tollvivője.

Fővárosi hangok.

A debreczeni zenetanintézetek ügyéhez.

I.

Az iskolai beiratások ideje s a tanév kezdete közeleg. Ez alkalomból időszerűnek látszik a Debreczenben működő két zenetanintézet ügyének szellőztetése.

A debreczeni napisajtónak az ottani zenetanintézetekkel való komoly foglalkozása az ügyet felülemelte a helyi érdekek színvonalán s különösen a »Debreczen« f. é. június 11. 16. 29. és 30. számaiban Kuthy Zsigmond és mélyen tisztelt szerkesztő urtól megjelent jeles cikkek a székesfővárosi zeneművészi körök figyelmét is magukra vonták. Azok érdemele és iránya itt is osztatlan helyes léssel találkozott.

Itt is általános az a hit, hogy Debreczen közönsége — legalább ma még — gazdagsága és számeréje dacára sem bír két zenetanintézetet tisztességgel ellátni; s kezdve a magyar királyi országos zeneakadémián, minden számottevő tényező itten is csak a fusióban látja a fölvirágzás biztosítékát.

A verseny köznapi anyagi terén mindig sőt módjával egy bizonyos fokig a tanügyek, terén üdvös.

Az olyan verseny azonban, a melyben anyagi érdekek merevítik a szellemi működés rugóját, közönséges üzlettel, kenyérkeresetté süllyed s magasabb cél s tartalom helyett a látszatot szolgálja.

A városi zenede ingyen helyiséggel és némi pénzeséglyel is gyamolítva, a yagilag előnyösebb helyzetben van ugyan, mint az ottani maganzeneakadémia. De a »r e r u m g e r e n d a r u m« csekélyége miatt még az ezidőszerinti foltozási erőlködés dacára is kénytelen elnézésre szoruló tanerőket is alkalmazni, s a mindennapi kenyérért való küzdelem tehetőségő gondjaitól legjobb tanárait sem képes megszabadítani.

Hat a s z e n t - a n n a - u t c z a i magán zeneakadémia?

Ez a korszerű haladást képviseli. Ifjú művésztanársai az orsz. m. kir. zeneakadémiából magukkal vitték a siker magvát. Erőteljes versenye kettős aranyéket vetett a zenede korábbi jó hírűvére, de egyszersmind használt is a zenetanítás ügyének az által, hogy a zenedét kimozdította a vesztégés kátyujából. Ez utóbbi kölcsönzött is az akadémia sikerének látható és hallható eszközeiből; de többet szolgáltat azzal a szórakoztatásnak, mint az ügynek. A dologhoz értők azt tartják, hogy a tokaji szőlővesszőhöz egy kis tokaji föld is kell, ha tokaji bort akarunk termelni.

A zenede egyébiránt melynek eleve eddigelé a kinematika fogalmának keretén kívül esett, szintén gyürkőzni kezd.

A budapesti m. kir. orsz. zeneakadémiaival a viszonyoknak megfelelő tantervet dolgoztatt ki, melynek végrehajtására most már csak megfelelő tanerőkre van szüksége. Az e részben tatóngó szakadékokat is kezdi foltozni.

Tóth Árpád az ottani zeneakadémia ambíciósus, fiatal igazgatótulajdonosa sem alszik. Itt bemutatott magvas programjában további tetemes anyagi áldozatot igénylő nagy feladatot tűzött maga elé. Az akadémiai tanszakok czélba vett kiegészítése orgona tanfolyammal s egy pár jeles fiatal zenetanárral minden esetre fokozni fogja az érdeklődést az intézet iránt.

De vajjon a kezdet eddigi szerencsés, vagy mondjuk meglepő sikerei után is, hihető-e komolyan, hogy kizárólag saját erejére utalva, a gyors versenyfutásra sarkantuzott és több oldalról segélyezett zenedével szemben állandóan győzedelmes és jutalmazó lesz versenye?

S hiszi-e, hogy abban nem kényszerül az csményi utról letérni és nemesebb feladatok megoldására hivatott erejét tanítványok fogdosására és szintén a látszat cultiválására tékoznia?

Eme kérdésekre határozottan tagadó választ adnak a viszonyok. Mindezekből mi következik?

Minden lelkes ügybarát felfogása szerint az következik, hogy a két zenetanintézetnek egyesülni kell.

Az egyesülés egy minden jogos igényt teljesen kielégítő, erőteljes, mintaszerű zenetanintézetet teremtené. De mit szólnak ehhez az érdekeltek?

II.

Midőn szerény közleményünk első része záradékaul az egyesülés szükségességét hangsúlyoztuk, tisztában voltunk azon nehézségekkel, melyeket hasonló viszonyok és czéloknál a személyi érdekek képviselnek. Hát még, ha azzal a hiúság, a feltékenység s bizalmatlanság démonai is szövetkeznek!

Ezek eléször is azt a kérdést vetik fel, hogy ki kezdeményezze az egyesülést?

No hát az okosabb!

Azt hisszük, hogy sem a zenedét nem sérti azon ártatlan hitünk, hogy kölcsönösen mindegyik okosabbnak tartja magát a másikal.

Tehát mindegyik kezdeményezze. Egyszerre induljanak, hogy már ieluton találkozzanak egymással.

Simonffy kezdje azért, mert a lovagiaság az előnyösebb helyzetét kötelezi kényujtasra. Tóth Árpád pedig azért, mivel az öregebbel szemben az illendőség, az ifjabb kötelességévé teszi az előzékenységet.

A ki hiúságát egy ideális, közhasznú czélnak áldozatul hozni nem hajlandó, az hallgasson el a művészetért való lelkesedés és áldozatkészség hangoztatásával.

Az ideálért való áldozatkészség mértéke mutatja az ember erkölcsi értékét.

Azt hisszük és reméljük is, hogyha a koponyákban a józan megfontolás lakosztályát nem a hiúság s a kölcsönös tisztelet és bizalomért nem a gyanakodás és feltékenység bitorolja: akkor megtörténik az egyesülés a kör üdvére.

Ebbeli hitünk és reményünkre ugyan a kétely árnyékát veti az a mélységre hallgatas, mellyel értesülésünk szerint Simonffy és Tóth Árpád a »Debreczen« előlérített cikkeiket fogadták.

De ha nem akarjuk föltételezni ezt az összhangzattani képtelenséget, hogy az ügy képviselőiben komoly haladást célzó eszmék vendégszerető befogadására hiányzik a hajlam és képesség: akkor eddigi halgatásukat csak későbbi megismerésnek tekinthetjük, melyre okos szavak fognak következni.

E. Gy.

H I R E K.

* **Istentisztelet.** Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart. istentiszteletet.

* **Egy munkatársunk távozása.** Tamás József, lapunk volt segéd-szerkesztője ma nappal megvált a szerkesztőség kötelékéből. — Lapunk olvasói azért nem fogják Tamás József munkásságát nélkülözni, mert a «Debreczen» hasábjait távozó munkatársunk tárczáival és cikkeivel ezentúl is fel fogja keresni. Tamás József szeptember hó 1-jétől az «Országos Hírlap» szerkesztőségének kötelékébe lép, mint a lap belmunkatársa.

* **Felhívás.** Ezennel felkérem mindazokat a helybeli és közel vidéki Tisztelt szülőket akiknek a fiaik a debreczeni ev. ref. főiskola V-ik gymn. osztályából, a tulzsufoltág miatt kimaradtak — illetve kimaradni fognak, — hogy a f. 1898. évi Augusztus hó 28-ik napján (V. sarnap) reggeli 8 órakor hivatalos helyiségben (a kir. Törvényszéki palota I. emel t 79. sz. a.) tartandó értekezletre minél számszerűbben megjelenni sziveskedjenek. — Debreczen 1898. évi Augusztus 25-én, Harsányi Gusztáv. kir. törvényszéki bíró.

* **Rendőrségünk halottja.** A rövid néhány napi szenvedés után elhunyt Pálffy J. rendőrbiztos balálaról családja az alábbi gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk felejthetetlen jó férj, édes apa, vő, testvér. sógor s rokon Pálffy János Debreczen szab. kir. város II. ker. rendőr-biztosnak f. hó 25-én este 8 órakor életének 52-ik, boldog házasságának 17-ik évében, 8 napi súlyos szenvedés után bekövetkezett csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Varga-utca 22. számú háztól a Szent Anna-utcza temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig f. hó 29-én d. e. 6 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, az elhunytak kártársait és ismerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1898. aug. 25. Bánatos özvegye: özv. Pálffy Jánosné, szül. Kiss Mária. Gyermekai: Mariska, János, József, István, Zoltán, Ilonka. Anyósa: özv. Kiss Istvánné. Testvérei: Pálffy István nejevel és gyermekeivel; Pálffy Julianna. Sógora: Kiss András nejevel Kiss Juliannával, valamint számos közeli és távoli rokonok nevében is. A temetést «Kegelet» Kernáts temetk. int. rendezi.

* **Elfogott rablógylkosok.** Az aradmegyei hírhedt rablóvilágnak egyre újabb és újabb rejtelmeit derítik ki: már — úgy látszik — statárium lesz szükség annak a szervezett, széleskörű rablóbandának kiirtására. A világi csendőrség — írja levelezőnk — a napokban két főfegyverkezett csavargót tartóztatott le, akikre eddig egy rablógylkosságot, körübeul 30 rablast és lopást bizonyítottak rá. Egész sereg bűnjelet is találtak náluk. Azt hiszik, a Körös völgyben legutóbb elkövetett és kiderített bűnök nagy részében vétkesek. A nyomozást Várhelyi Márton világi csendőr-örmeester folytatja.

* **Polgári kerékpáros egyesület.** Nem rég hirt adtunk ez új sport egyesület alakulásáról és ma már örömmel jelenthetjük, hogy az egyesület mint azt velünk hivatalosan is tudják 25-én az «Angol királynő» szálló külön termében tartott közgyűlésében végleg megalakult. A nagyszámban megjelent tagok közfelkiáltással Sámly Bélát az első magyar bizt. társaság

főtisztviselőjét városunk eme előkelő kedvelt alakját választották meg elnökül, kit is a gyűlésbe küldöttéleg hívtak meg. Az elnök miután igen szépen átgondolt beszédjében melegen megköszönte a tagok bizalmát, kifejezte programját, mely feladatul tűzi ki a kerékpársportnak, mint testező sokszor napi foglalkozásainkban is jelentősen hasznos sportnak minél szélesebb körben való terjesztését, a tagok egymás közötti összetartásnak ápolását, valamint a városunkban már fennálló kerékpár egylettel való kollegiális jó viszonynak mindenha való fenntartását. Az egyesület megalakulása után felolvasták a miniszteri jóváhagyás végett felterjesztendő alapszabályokat és megejtették a tisztv. választását. A tisztviselőkar mint alább olvashatjuk városunk jónévű és állásu polgáraiból került ki, mely körülmény már is biztosíték arra, hogy az új egyesület társadalmunkban a megillető helyet fogja elfoglalni. — Alelnökök lettek: dr. Fejér Ferenc ügyvéd és Kiliér Ede butorgyáros, titkár: Zellinger Ede ak. festő, jegyző: Sütő Sándor bankhivatalnok, pénztáros: Békés Lajos kereskedő, ellenőr: P. Nagy Jenő városi tisztviselő, gazda: Keller Sándor ev. tanító, orvos: dr. Burger Péter, — továbbá a választmányba beválasztottak: Dusa István, Fényes Mór, Friedvalszky Rezső, Flaschner György, Kiss Lajos, ifj. Medgyaszay Sándor, Turay Farkas, Veréb István rendes, Kolonics Béla és Weisz Sándor póttagokul. Menetparancsnokul pedig Gajdy István és Fichtl Károly választottak meg. A tagok száma a közgyűlésig 52 volt, további jelentkezéseket Zellinger Ede titkárnál lehet eszközölni.

* **Brutális merénylet egy leány ellen.** Egy szemrevaló takaros kis cseléd leány majdnem áldozatul esett tegnap annak a bűnös merényletnek, melyet ellene két gazember megkísérelt. A leány, kinek T a r c s a i Juca a neve, tegnap délelőtt a városból hazafelé indult a Bánkon levő kaszinójokra. Alig ha a g y t a e i a sorompót, midőn egy székér, melyen két ember ült, utolérte. — A székéren ülő emberek, amint meglátták a csinos leányt s felajánlották kocsijukat. A leány gyanútlan elfogadta a látszólag szives ajánlatot. A kocsin azonban mindjárt észrevette, hogy a vadállatias emberek csak azért csalták fel, hogy érzéki vágyaiknak eleget tessenek. Mindenképpen szabadkozni kezdett a kétségbeesés erejével küzdött, majd sikoltozott. Le akart ugrani, de az egyik ember megfogta fél lábát és nem eresztette. Ezen válságos helyzetben két munkás tűnt fel, kiknek látára a merénylők megijedtek, elengedék a leányt s k ö z i b e csapva a lovaknak örült s bességgel elv a g t a t t a k. — A leány — kinek az előbb említett két munkás sietett segítségére — súlyos sérüléseket szenvedett. Dr. Altmann Béla orvos kötötte be sebeit. A brutális merénylők kinyomozására szigorú vizsgálatot indított a rendőrség.

* **Zimándy vád alatt.** A Kossuth-egyalázó Zimándy Ignác török-bálinti plébános a polgári házasság életbeléptekor dörgedelmes levelet írt a török-bálinti anyakönyvvezetőhöz Győri jegyzőhöz. Számon kérte tőle, hogy a házasság feleket miért riasztja el az egyházi esketéstől. A jegyző hivatalos helyzetében sértve érezte magát. A plébánosnak költőben sem közege. Fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen. Ez kiderítette Zimándy kötekedési hajlamát: erre aztan Győri jegyző becsületsértés és hivatala t ljesítésében szenvedett megtámadásáért fogta pörbe a jeles plébánost. A pestvidéki törvényszék Zimándy vád alá helyezését kimondta, pár nap előtt a k. r. tábla is helyben hagyta ezt a végzést.

* **Erdészek kirándulása.** Az orsz. erdészeti egyesület — a mint kovásznai túlóstitónk jelenti — e hó 22-én folytatólagos közgyűlést tartott, melynek végeztével a gyűlés tagjai kirándultak Gyulafalvára. Mintegy 150-en érkeztek a Gáborfűrésztelepre, mely fel volt bogozva és bejárataul diadalkapu állott. Az erdélyi erdőipar társaság részéről Groedel Bernat, Weiner Arthur és Hora Mór igazgatók s Daniel Gabor orsz. képviselő, igazgató-sági tag fogadták a vendégeket. Weiner igazgató lelkes beszéddel üdvözölte az erdészeket,

mire Bedő Albert elnök megköszönte a szives fogadtatást. Az erdészek ezután megtekintették a telepet, mely a legnagyobbik egyike az országban. Erdőterülete 65000 hold, fűrésztelepe igen sok nyers anyagot dolgoz fel és mintegy 3000 gyári és erdei munkást foglalkoztat. A telep évente 7000 vasuti kocsirakományt szállít az ország minden részébe és külföldre is. A gyulafalvi és karajosi telepek megtekintése után 180 terítékű disz-lakoma volt, melyen számos felköszöntőt mondtak. Este a vendégek tiszteletére tűzijáték volt.

* **Kossuth Lajos iratainak IV. kötete.** Kossuth Ferenc most végézte be Kossuth Lajos iratai hatodik kötetének sajtó alá rendezését, melyhez az 1867-iki politikai helyzetre és diplomatikai működésekre vonatkozólag terjedelmes bevezetést írt. — A több mint hatszáz lapra terjedő kötet az Athenaeum kiadásában legközelebb megjelenik.

* **Gyilkos gránát.** Varsóból jeleni lapunknak egy ottani barátja a következő szomorú esetet. — Tegnap egyik helységben nagy szerencsétlenség történt. Egy laicus kovácsmesterember a határon véletlenül egy gránátot talált, a melyet valószínűleg az ott gyakorlatozó katonák veszthettek el. A kovács nagy triumphussal vitte haza a ritka jószágot s otthon rögtön munkához is látott, hogy a gránátot széjjel törje s annak vas és aczél részeit elkülönítse — nem tudván, hogy a gránát tele van robbanó anyaggal. A mi kovácsunk a mint elkezdte kalapálni, a gránát felrobbant s a kovácsot s az odagyűlt bármészakodók közül hét embert irtóztatónan összetépett és többeket súlyosan megsebesített. Az egész kovácsműhely romokban hever. Ennek a kovácsnak a tragikus esete eszünkbe juttatja az egyszerű székelyt, a ki egy töltött pisztolyt talált s rá fogta, hogy az furulya... s aztan elől fuja, hátul pedig bilegtette — mindhalálig.

* **Egy martir halála.** Tóth Sándor Szend és Izsák község nyugalmazott jegyzője meghalt. A magyar szabadságharc leveretése után az osztrák hadbíróóság halálra ítélte, — ezt az ítéletet azután száz botütésre változtatták «kegyelemből». És Tóth Sándor ötven botbüntetést csakugyan ki is állott. — Ezt az ötven botot egyszerre kapta és annyira rosszul lett, hogy a dereszől felholtan vitték el a pribékek. Ezen emberelen iszonyu botozás következtében, Tóth Sándor megsiketült és süket maradt egész életére. — Az elhunyt erdemes férfi halála mindenfelé élénk részvétet keltett.

* **A czimborák.** Nem igaz, hogy holló nem vájja ki mas holló szemét. Megczafolta a közmondást M i t t e r m a y e r volt pincér, exfogoly s az osztrák parlament exképviselője. Ez az ur, a ki ilyen multra tekintett, tegnap délután százhusz pinczért vezette a bécsi városháza elé, a hol nagy zenében rendezett, a melynek vezérmotivuma a következő kitalozás volt:

— Abcug Pattai, abcug Lueger!
M i t t e r m a y e r ur, az ismert ezüstkanalas lovag, L u e g e r ur szives czimborája és kebelbarátja, a mint vezéri minőségben tüntet régi fegyvertársa s antiszemita czimborája ellen, bécsi izü jelenség, a melyet egy perczre megrögzíteni is érdemes. A közös morál, a mely ezeknek a vitézeknek cselekvését inézi, olyan kitűnően bevált, hogy ime egymás ellen vezetni a kitalálót. Mit f g ehhez doktor Lueger Karoly, a császár város polgarmestere szólni?

* **Uj lap Nagyváradon.** Uj lap indul meg a napokban Nagyváradon. Az új politikai napilap, melynek H a l á s z Lajos a «Szabadság» jelenlegi fiatal szép tehetségű szerkesztője és F e h é r Dezső a vidéki journalistika egyik legkiválóbb tagja a «Nagyvárad» szerkesztője lesznek a szerkesztői, a szerkesztőség

tagjainak tulajdonát fogja képezni. »Nagyvárad Napló« ez lesz a czime az új napilapnak melynek politikai hitvallása független és szabadelvű lesz. A vállalkozás elé, melynek sikere elmaradhatatlan, Debreczenből is érdeklődéssel tekintenek, mert a »Nagyvárad Napló« leendő felelős szerkesztője Halász Lajos városunkban kezdte meg pályafutását néhány évvel ezelőt.

* **Lajos napja.** A kerepesi temetőben nyugvó nagy halottról Lajos napján igen sokan megemlékeztek és különböző módon rótták le kegyeletüket. Egész virágtenger borította Kossuth Lajos sírját és számos hazafias egyesület testületileg vonult ki a temetőbe, hogy a régi hervadt koszorukat frissekkel cseréljék ki. Mintegy kétszáz polgár tegnap egy nap-utcai vendéglőben Kossuth tiszteletére ünnepséget rendezett. Beszédet mondott dr. Molnár Jenő és dr. Székely Béla. A Kossuth Lajos női kör tagjai is gyászruhában vonultak ki a temetőbe és szép koszorút helyeztek a sírra, ahol ekkor már ott diszített a nagy halott fiainak: Ferencnek és Lajos Tivadarnak a koszorúja is.

* **Lehel kürtje ismét megszólalt.** Az az elefantcsontból való s bizancci faragással diszített kürt, melyet a jászberényiek kegyeletesen őriznek s Lehel kürtjének mondanak, néha évekig kerüli a nyilvánosságot. De ez a hallgatóság nem a kimulást jelenti. A jászberényi Lehel-kürt, melyről a tudósok ismételtlen megállapították, hogy Lehel vezérrel semmi vonatkozásban sem áll, bizonyos periódusokban kitör a koporsóból és hangot kap, noha Ipolyi Arnold kétségtelennek mondja, hogy nem is kürt, hanem ivószaru. — Káldy Gyula, mikor 1893-ban kurucznotakkal és mérkekkel áru vasúti jegyekkel körutazott, már egyszer belefut, de az a hang, melyet akkor belőle kicsalt, nem elégitette ki az érdemes muzsikust. Most, mint Jászberényből írják, ismét megjelent a jászok városában s magával vitte Beck Petert, az Opera első kürtösét. — Az erős tüdejű operatrombitás kíméletlenül megfújta a »híres« kürtöt s hatalmas, öblös hangokat forszírozott ki belőle. Ezek a hangok, mint maga mondta, közel atyafiságban állanak azokkal a hangokkal, a melyeket a szaruból készült kürtök minden lételemmi nagyzolás nélkül adnak. Káldy sietett konstatálni, hogy a kürtben összesen két hang van, melyek közül az egyik a violin a-ig megy föl. Beck egy régi motívumot magyar dalt nyomban el is fújta rajta s kijelentette, hogy a kürtöt mindenekelőtt meg kell tisztítani. Nem a százados legendák, hanem a százados por árt neki. Ez a kijelentés nagy lelkedést támasztott Jászberény muzsikuskörében. A hatóság a kürt vizsgálatról jegyzőkönyvet vett fel és így igen valószínű, hogy Lehel kürtjének ezen a réven nemsokára zajosabb szereplése lesz az eddiginél. — Ugy lehet, hogy még operát is írnak majd hozzá, a melyhez Konrád császár főbe kólintása és Lehel vezér hősiessége fogják a szöveget szolgáltatni.

* **A nagy szebeni dráma epilógusa.** Wasserthal százados, aki Gariboldi főhadnagyot felesége hálószobájában megölte a hadbírósg tudvalevően fölmentette s rögtön szabdlábra is helyezte, az ítélet megokolását azonban a legnagyobb titokban tartották. Mégis mint nekünk Nagy-Szebenből írják, annyi kiszárgott, hogy az orvosok akik Wasserthal századosot megfigyelték, egyhangulag azt állították, hogy Wasserthal mikor Gariboldi főhadnagyot leszurta teljesen önkivületi állapotban volt s azé tette büntetőjogi beszámítás alá nem esik. Nagy-Szebenben különben még sokat beszélnek a szomorú esetről s annak egyes újabb részletei borzasztó benyomást keltenek. Így például vérfagyasztó az a részlete hogy mikor Wasserthol agyonszurta Gariboldi főhadnagyot, ki a nagy csorépkályha mögé menekült, az egy szó nélkül rögtön meghalt, a rémlettől úgy odamerevedett, hogy holttestét nem lehetett kivenni a kályha mögül hanem le kellett bontani s csak így jutottak hozzá. Wasserthal százados különben már

beadta válókeresetét neje ellen. Eddig azért nem tette, — mert meg akarta várni a hadbírósg ítéletét.

* **Kossuth arckép leleplezése.** Egerből telegrafáltak nekünk: Hevesmegye ma diszközgyűlést tartott, melyre kegyeletes ünnep Kossuth Lajos arcképének leleplezése adott alkalmat. Hellebronth alispán elnököl a diszközgyűlésen és Szederkényi Nándor tartotta az ünnepi beszédet. Ott volt Kossuth Ferencz is, aki általános kíváncságra szintén felszólalt, meghatottan köszönetet mondva a megye kegyeletéért. Nagy ovációkban részestettek Kossuth-ot a diszközgyűlés, melyen kegyeletes ünnepi hangulat uralkodott mindvégig. Kossuth Lajos arcképét Stettka Gyula festőművész festette.

* **Hányok a szegedi pénztárnál.** Szegedi levelezőnk írja: A városi pénztár még egyre folyó megvizsgálása nem várt meglepetést eredményezett. A készpénz ugyan rendben találtatott, de annál nagyobb rendelleniséget konstatált a kiküldött bizottság a könyvvitel körül. Nevezetesen a napló könyvekből pár ezer forint különbség mutatkozik a pénztár terhére a készlettel szemben. Mindezen hiányok felmerülését a helytelen kezelés okozta. A vizsgálatot még több napon át folytatják.

* **Műkedvelő előadás.** Már többször említettük, hogy intelligens iparokból álló társaság Géczy István pályanyertes népszínművét, a »Gyimesi vadvirág«-ot szándékozik előadni szept. 11-én a Margit fürdő disztermében a vidéki hírlapírók nyugdíjintézete javára. A rendezés fáradságos munkáját Boránd bácsi végzi, a nála megszokott szakavatottsággal. A darabban előforduló énekszámokat Horra Károly az iparos ifjak dalárdájának jeles karmestere tanítja be. Az előadást követő táncmulatságon Kiss Béla zenekara fog működni. Az előadás iránt városszerte nagy az érdeklődés.

* **A zentai csata megismérlése.** Érdekes módon ünneplik meg az idén Bécsben a zentai csata évfordulóját, azt a fényes győzelmet, melyet Savoyai Jenő herczeg Kara Musztafán vívott. Egy nagy mező-órási sakktablává alakítanak át a jubileumi kiállításban s ennek a sakktablának figuráit történet-hű kosztümökben állítják fel. Minden egyes figurát 8—10 személyből álló csoport fogja képezni. A figurák a két küzdő sereget fogják ábrázolni. Természetes, hogy Kara Musztafa figura-csoportja lesz matt. A játszmát szeptember 3-án kiváló sakkmesterek fogják vezetni.

* **A megfagyott ebéd.** Amerikában a tudósok is szívesen üznek tréfát, legalább ezt bizonyítja a következő eset: Több fiadelfiai tudós, köztük Thomson a híres elektrotechnikus ült össze barátságos lakomára. Körülhordták a forró levest. Egy szempillantással később a vendégek egyike így szól: »Ni, a leves megfagy«. Alig mondta ki e szavakat, már a leves átváltozott jégappá. A vendéglős majd oda lett ijedtében. Következett a hal. Alig szolgálták ki a pinczerek, mikor egy gróf így kiált fel: »Tréfálnak velünk, a hal faból van.« Nem sikerült a halat elvágni, oly kemény volt. A vendéglős erősítette, hogy jól meg volt főzve. Hiába, elvitték, hozták a sültet. A pecsenye alig került az asztalra, már megfagyott. A kenyér oly kemény volt, mint az aczél. A bor és a víz megfagyott az üvegekben. A pinczerek előhívták a szálló igazgatóját ez meg a tulajdonost. Mindnyájan esküt tettek, hogy a konyhában a tűzhely izzó, megmutatták a szobában lévő hőmérőt, mely 18 fokot mutatott s végül azt állították, hogy itt valami természetfölötti, valami ördögösnek kellett történnie. A lakomát kénytelenek voltak félbeszakítani s máskorra halasztani. Egy álló hónapig nem beszéltek a városban másról, — mint e csodálatos ebédéről. Végre megfejtették a talányt. Thomson magával vitt laboratóriumából egy Dewar metho-

dusa szerint csepfolyósított levegővel telt edényt. Az ily módon sűrített levegő érintkezven a szabad légkörrel, a fagyypont alatti 900 fokos hideget áraszt. Thomson azalatt, a míg senki sem figyelt reá, a sűrített levegőt az étel s italokra bocsátotta, minek következtében megfagytak. A második ebéd alkalmával sokat nevettek e tréfán. A vendéglős azonban 2 számlát mutatott be.

* **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetnek a »Zion« egylet t. tagjai, hogy a vasárnapi választó közgyűlés alkalmával csakis az egylet bélyegzőjével ellátott szavazó-ívrrel lehet szavazni, másféle ívek érvénytelenek.

* **Felsőbb osztályu tanulókat** — vallás-különbség nélkül — egy intelligens uricsalád teljes ellátásra elfogad. Cz. m. a kiadóhivatásban.

* **Lapunk melléklete** gyanánt olvasó közönségünk a Szotyori Nagy Károly-féle zeneakadémiáról szóló »Értesítés« és »Tájékoztató« kapja.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése.

Távíratú tudósítás. aug. 27.

Határidőüzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.35
Tengeri juliusra	4.45
» augusztusra	5.05
Rozs őszre	6.63
Zab szeptemberre	5.33

Ertéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Oszttrák hitelrészvény	360.80
Magyar »	397.25
Államvasuti	359.80

KÜLÖNFÉLÉK.

A legboldogabb házaspár.

London környékén egy kis városban azelőtt szokásban volt, hogy az év egy bizonyos napján a legboldogabb házaspár szép ajándékokat kapott jutalmul. Ez a szokás azonban az idők folyamán teljesen feledésbe merült. Nemrégiben aztán meghalt egy agglegény, ki végrendeletében nagyobb összeget hagyott arra a célra, hogy annak kamataiból a legszebb egyetértésben élő házaspárt ismét megjutalmazták.

A napokban osztották volna ki először ezt a jutalmat. Negyvenöt házaspár pályázott de közülök negyvenháromat törölték, mert ki-sült, hogy nem egyszer perlekedtek. Maradt tehát két párocska. A bizottság sokáig mérlegelte érdemeiket végül odaitétek a díjat az egyik házaspárnak.

Az örömtől repeső asszony izgatottan sietett a bíró elé, ki a jutalmat átnyújtotta s boldogságában így kiáltott fel,

— Végre! Ime mégis megkaptam husz évi türelmes szenvedésem és keserű megpróbáltatásom jutalmát!

A férj dühös pillantást vetett élete párjára akinek így eljárt a szája és végül is le kellett fogni, hogy ügyetlen feleségét meg ne verje. És miközben a zenekar rázendített valami ünnepi himnuszra, a boldog házaspárt rendőröknek kellett hazakisérni hogy egymással össze ne verekedjenek.

Don Juan megöszült.

Alig egy évtizede, hogy rettegett arszlánja volt Tatrafürednek, Herkules fürdőnek, Siófoknak a magyar Ostendének, Balatonfürednek a magyar Trouvillenek, a Szt. Margitszigetnek, Póstyénnek, Trencsén-Tenitznek, Korintycának, Borszéknek, meg néha Szilacsának is. Világéletében mindig volt valami hurutja,

gyomorbaja, legjobb esetben rheumája. A baját tovább vitte, de egy-két leírt asszony szívet, meg egy-két lovagiasan befejezett szerelmi históriát hagyott maga után.

Markáns fejét dús hajfűrt ékesítette, jobb szemét a legdrágább monokli takarta és ismertető jel gyanánt bibirczó volt az orrán. Ezenfelül pedig előkelő bangzású névvel rendelkezett.

Ahol megjelent, mindenütt mozgás támadt a kis özvegy asszonyok közt.

De im egyszerre a dús hajfűrtön mindinkább őszebb szálak mutatkoztak, a bibircsók megszaporodtak kissé hegyes orrán és a bajusz az még mindig felfelé van pederve, de aki nem rövidlátó, észreveszi, hogy már nem koromfekete és aztán ő maga erősen bicog.

Don Juan megőszült. De ő ezt nem veszi észre, sőt kis ezüst zsebtükrét gyakrabban használja, azóta minden öt perczen megállapítja magában, hogy: ellenállhatatlanabb vagyok, mint valaha!

De ez idén szörnyen unatkozott. Fürdőhelyről fürdőhelyre vándorol. Alig, hogy kicsomagolt, máris újra készül utnak.

A kis özvegyasszonyok közt sehol sem támad mozgás és ha kérdezik tőle, miért utazik oly gyorsan?

— Nagyon unalmasak az asszonyok. Nagyon unalmasak. Megyek jobb helyre, a hol az asszonyok nem olyan jégdarabok, — mint itt.

És a bolygó Don Juan megy-megy egyik fürdőhelyről a másikra és a szép asszonyok sehol sem reagálnak bágyadt tekintetere, de ő maga nem veszi észre, hogy Amor nyugdíjazta...

Szerkesztői üzenet.

S. I. Egy sor verset se írjon többet, ha irántunk és önmaga iránt csak legkevésbé jóindulattal is kíván viselkedni, mert ha tanárai megtudják, hogy ilyen verset ír, menthetetlenül elbuktatják. — Most az egyszer nem jelentjük fel. (ex gratia).

Nyílt-tér

Mattoni

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: május 1-től szeptember 30-ig

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos dr. BRUCK J. nagy korona-utca 23 az országos egészségügyi tanács r. k. tagja. Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő. — Pontos közlekedés a társaskocsikon reggeli 5 órától kezdve. Állomási hely: Ferencz-József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.

Csödalatti kiárulás!

A debreczeni kir. törvényszéktől, mint csödbbíróagtól a 13,343/898 sz. végzéssel nyert meghatalmazásfolytán a

vb. EGRI BÉLA csödtömegéhez

lettározott

PORCELLÁN és ÜVEGÁRUKAT

valamint bolti felszereléseket

folyó hó 28-tól kezdve szeptember 10. napjáig

a Piacz-utcai megyeház melletti üzlethelyiségemben kiárusítom.

Buday Gyula,
tömeggondnok.

Ujtalálmány

Szép akar lenni?

ha igen, úgy használja csupán a Fáy-féle arczkrémel. Egyedüli ártalmatlan csodahatású vegykrém a szépség ápolására u. m. szeplőmájfoltok, vörös pattanások miteszen s mindennemű bőrtisztatlanság ellen.

Nem zsíros, habszerű gyorsan felszívódó kellemes illatu arczkrém, mely nappal is jól használható.

Egy nagy tégely ára 1 frt.

Készíti Grósz Nagy Ferencz gyógyszer. H. Szotoszlón

Debreczeni főraktár Dr. Retschnek V. Emil gyógyszerész Kossuth-utca.

Fáy Crème-szappan 50 kr.

Ujtalálmány

MI DOHÁNYOSOK

kinyit atkoztatjuk ezennel nyilvánosan és mindazok, kik egy jó pipa dohányt szívni óhajtanak, tudtára adjuk hogy ez csak a „Mörathon”-nal lehetséges.

Mi az „Mörathon”?

„Mörathon” aromatikusan növény, amely a dohány közé kevertetik, a füstnek pompás illatot ad, amely a nicotin ártalmas hatását megszünteti és ezért egészséges.

Füstölők! Próbájjátok a „Mörathon”, kérjétek mindenütt „Mörathon”, mert aki valaha „Mörathon” próbált, az „Mörathon” nélkül nem füstöl.

A dohánytörszék kivételével mindenütt kapható. Ahol nincs raktár, 1 frt 26 kr. utánvétellel franco a fűszékűldő által.

Mörath droguerijája

„Zum Biber”, Gráz.

Viszonteladónak jövedelmező. Eredeti csomag 30 kr. Próbacsomag 10 kr. — Számtalan elismeres.

Főraktár:

Felix Griensteidl, Wien, I.,

3. Somenfengasse 7. Telefon 1. sz. 319

A leghatásosabb fűvekből van készítve.

Az egyedüli gyógyszer: reuma, podagra, köszvény

és egyéb végtag fájdalmak ellen. z a szer már

ezer és ezer — még a legkétségbeesettebb —

esetben is gyökeres gyógyulást hozott

és ezért orvosi szaktekintélyek a

legmelegebben ajánlják. —

Egy nagy üveg ára

1 forint 50 kr.

HEUREKA!

1 kis üveg 80 kr.

(Utánvétellel 30 krral

drágább.) Valódi állapotban

u feltaláló és főraktárosnál

Dr. O. WALDING-nál

kapható. — Stuttgart, Gaisburgstrasse 14.

Egy kísérlet Heureka reuma elleni szeremmel felül-
mul minden várakozást.

Kitűnő bedörzsölésre való szer.

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az eddigi a Vilmos-féle házban volt sörcsarnokomat felosztattam s most a Kossuth-utczában Kardos László ur házában levő

Nagy-Várad-szöllősi

sörcsarnokot

vettem át; azt a mai kornak megfelelően csinosan átalakítottam és 1898. évi szeptember hó 1-én csütörtökön egy elsőrendű zenekar közreműködése mellett megnyitom.

Igyekezni fogok kitűnő magyaros konyha, tisztán kezelt jó fehér, veres és pecsenye borok, valamint pontos kiszolgálat által a n. é. közönség pártolását kiérdemelni.

Szives látogatást kér

teljes tisztelettel

LIGER LAJOS

vendéglős.

Csak

fiatal

embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi Dr. BOITON

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégebb bántalmakat is, főlöszleges tehát santal olaj vagy copaiba balszammal kísérletezni, mert ezek csak a gyonmrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerész Budapest,

V., Nagykorona-u 23 (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerertárban.

Postai megrendelések czime:

Zoltán gyógyszerész Budapest.

Óvakodjunk az utánzatoktól.

Az itt felsorolt bajokban legjobban ajánlható.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arcszépítő kenőcs.

- A Harmat-Crème a legjobb arcszépítő s kéz-ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérre teszi az arc bőrét.
  - A Harmat-Crème sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljében ártalmatlan hatású.
  - A Harmat-Crème nappal is használható, miután nem zsíros s a poudert jól állja.
  - A Harmat-Crème nem teszi fényessé az arcot s fehéríti a bőrt.
  - A Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőrtök) elmulasztására, napgegető s szélkifújás arcznál, s kéznél.
  - A Harmat-Crème teljesen zsírmentes, habszerű, jóillatú arcszépítő egy tégelyének ára egy korona.
  - A Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.
- Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógyszerésznél Debreczenben.

500 Forintot

fizetek annak, aki **Bartilla-fogvizének** használata mellett, üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásáért külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösai (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a „Kigyóhoz” címzett gyógyszerárban. Határozottan kérjük **Bartilla-féle fogvizet.** Hamisítások följelentéséért jó díjazás adatik.

BRÜNNI

POSZTÓ

gyapjuszövet

maradékok is.

közvetlen, legolcsóbb beszerzési forrás izléses, legújabb és kitűnő gyártmányoknak!

Kérjen Ön

ősz és téli szövetek, Palmerston, Kammgarn, Cheviot és legjobb loden szövetek stb.-ből dustartalma collectiót a cs. kir. szab. finom posztó és gyapjuszövet gyár raktárából

Moriz Schwarz
Zwittau (Brünn.)

Legesekélyebb méret is adatik. Nemtetsző visszazavétel. Minták bérmentve. Küldés utánvéttel.

Ezer elismerés.

Minták, melyre nem történik megrendelés visszaküldés.

The Premier Cycle Co Ltd. (Hillman Herbert Cooper.)

Gyárak:

Coventry Eger Doo
Anglia, Csehország, Nürnbergnél.

Évi készítés 60.000 bicikli.

Vezérképviselőség Magyarország részére: **Kann & Heller** Budapest, Váci-körút 62. szám.

DEBRECZEN részére.

BAUER és TÁRSA

Gutori Földes Kelemen

aradi gyógyszerész

Margit Crèmeje.

Margit-Crème legjobb arcszépítő rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrtörés (Mitesser) ellen.

Margit-Crème egyedüli szer bőrpattanások, arc- és kézvröszösítés, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve ez által rögtön felvétetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy a szeplővel vagy májfoltokkal fedett arc 3-4 nap alatt alabástromfehérré lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, miután nem zsíros, hanem igen finom, hamar felszívó hatással bír. Az arc nem lesz olyan fényes mint más Crémétől, ezért nappal is használható.

Margit-Crème nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

Margit-hölgypor fehér, rózsás és crème 60 kr.

Margit-szappan 1 doboz 35 kr.

Margit-fogpép 1 doboz 50 kr.

Csakis akkor valódi, ha minden doboz gutori Földes Kelemen gyógyszerész Aradon fölrattal és címerrel van ellátva.

Hamisításoktól óvakodjunk.

Vannak értékelten utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémmek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek címeres védjeggyel vannak ellátva. Készítményeim a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium által 1896 sz. valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 11.104. sz. védjeggyel látattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak.

Raktárak Debreczenben: **Balázs Ödön, Mihalovits István, Dr. Rótschnek V. Emil, Tóth Béla** gyógyszerész uraknál.

Eladó birtok.

Szatmár vármegye Penészlek köz sége határában fekvő, ugynevezett »Erdő Ráta« puszta

300 kat. holdas tagos birtok

(az érmihályfalvai, illetve az érkörtvélyesi vasuti állomástól 3/4 órányira), 9 jó karban lévő épülettel — ezek között szép uri lakás, gyümölcsös kerttel, nagy dohánypajta, simító ház, cselédházak, csűr, magtár, ólak stb. szabadkézből kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Bródy Lajos

ügyvéd
Nagy-Károlyban.

Nincs többé lábfájás, sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét a **Dr. Högyes-féle** az egész világon szabadalmazott **Asbest talpbéléssel** látja el.

Párja egyszerű 60 kr., kettős vastagságú 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállítottat.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. franco. Felvilágosítások és prospektu-ók, köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbest áru gyár betéti társ.

Viszonteladóknek tetemes árengedmény: **Egyedüli elárúsító raktár Debreczenben BÉKÉS LAJOS.**

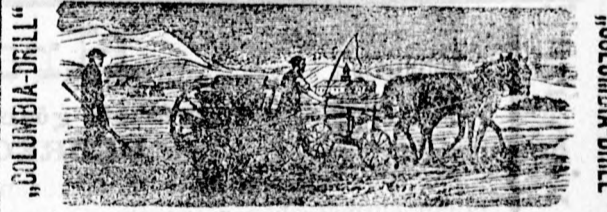
CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek 2 1/2, egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá jargány-ésplőgép, here-ésplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógép, szeungyújtók,

Legjobb sorvetőgépek, boronák, szeesknávágók, répvágók, kukortezamorzsolók, darálók, őrítő-malmok, egytemes acélszekők, két- és háromvasúsekők és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselet és bizományi raktára

BAUER és TÁRSA cégénél
Debreczenben, II, Péterfia-u. 73. sz.

A legujabb és legolcsóbb ÉPÜLET-FARAKTÁR

Miklós-utcza végén levő

➡ **Áron-féle telepen van.** ➡

Ottan mindennemű épületfa, deszka, lécz, zsindely
és gömbfák

bámulatos olcsó árban kaphatók.

KLEIN JAKAB

Abád-Szalóki és Poroszlói gőzfűrésztulajdonos Debreczenben.

Kiadó lakások.

A Hungária-épületben **1898. május 1-ére az összes lakások kiadóak.** A lakosztályok részint három részint négy szobából állanak s a legnagyobb komforttal vannak ellátva.

Ugyanott egy csinos két szobás **garcon-lakás** külön bejáratú kiadó.

Ertekezhetni a ház tulajdonosával **Weichinger Károly**val.

Új férfi-, fiu- és gyermekruhák telepe.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hogy Debreczenben főpiacz 16. sz. [Alföldi takarékpénztár épület]

egy a mai kor igényeinek megfelelő, csinosan berendezett

férfi-, fiu- és gyermekruha raktárt nyitottam.

Árum a legelőkelőbb czégtől szereztettek be és különös gondot fordítottam a most következő

őszi és téli idényczikkék

megvalogatására.

Mielőtt a n. é. közönség férfi-, fiu- és gyermekruhát vásárolna, ajánlom, hogy feleltudus raktáramat saját érdekében is megtekinteni sziveskedjék, a hol meggyőződést fog szerezni arról, hogy **nálam csak a kitért szövetből készült árak a legujabb divat szerint és olcsóbban mint bárhol kaphatók.**

Egyáltalában az lesz egyedüli czélom, hogy kevés haszonnal mennél nagyobb vevőkört biztosítsak magamnak.

Szives pártfogást kér tisztelettel

BRAUNSTEIN IGNÁTZ

férfi-, fiu- és gyermekruha bizományi raktára Debreczen, főpiacz (Alföldi takarékpénztár épület) a »Bika« szállóval szemben.

➡ **Tessék a czimre vigyázni!** ➡

Tessék a czimre vigyázni!

Alapított
1880. évben.

Hrabéczy Antal

vegyészeti gőzmosódaja, műfestészeti és tisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-utcza 1801. szám.

Alapított
1880. évben.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet, — mely 18 éves fenállása óta osztatlan elismerésben részesült — a modern technika legujabb eszközeivel **ujjonnan felszereltem és kibővítettem**, úgy, hogy az nemcsak a fővárosi, hanem a külföldi hasonló intézetekkel is képes versenyezni. Több oldalról hangoztatott kívánságnak megfelelően egy

➡ **fővárosi férfi szabót** ➡

alkalmaztam azon czélból, hogy a munkában adott **férfi ruhák szakszerűen kijavittassanak és ki is váltassanak.**

Festetnek: selyem, gyapju, pamut, fél-gyapju kelmék, mindennemű női ruhák egészben vagy szétbontva, butorkelmék, női jaquetek és uri öltözetek.

Tisztittatnak: Női-, u. m. házi-, utcai- és bál ruhák, a legvilágosabb és legvalótlanabb színű selyem ruhák, napernyők, uri öltözetek, szőnyegek és függönyök.

➡ **Krtonatiszti lópokrócok festése és tisztítása.** ➡

Vidéki megbízások a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

➡ **Tessék a czimre vigyázni!** ➡

Tessék a czimre vigyázni!